

Sygn. akt: III Ns 591/21

POSTANOWIENIE

Dnia 3 sierpnia 2023 r.

Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie III Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Justyna Pikulik

po rozpoznaniu w dniu 3 sierpnia 2023 r. w Szczecinie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku Syndyka masy upadłości Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej w W.

przy udziale K. K., A. K., M. K. (1) i M. K. (2).

o stwierdzenie nabycia spadku po L. K.

postanawia:

oddalić wniosek o ustanowienie kuratora dla uczestnika A. K.,

zawiesić postępowanie w sprawie na podstawie przepisu art. 177 § 1 pkt 6 k.p.c. w zw. z art. 139 [1] §2 k.p.c. w zw. z art. 13 §2 k.p.c.

Sygn. akt III Ns 591/21

UZASADNIENIE

postanowienia wydanego przez Sąd Rejonowy Szczecin- Centrum w Szczecinie dnia 3 sierpnia 2023 r.

Syndyk masy upadłości Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo – Kredytowej w W. wniósł o stwierdzenie nabycia spadku po L. K..

Przesyłka zawierająca odpis wniosku wraz z odpisem załączników i stosownymi pouczeniami skierowana do uczestnika A. K. na wskazany przez wnioskodawcę adres została zwrócona jako niepodjęta w terminie.

Kierując się dyspozycją przepisu art. 139¹ § 1 k.p.c. , zarządzeniem z dnia 31 marca 2023 r. przewodnicząca poleciła przesłać pełnomocnikowi wnioskodawcy przesyłkę adresowaną do uczestnika, zawierającą odpis wniosku wraz z odpisem załączników i zobowiązała go do doręczenia ww. pisma za pośrednictwem komornika i złożenia, w terminie dwóch miesięcy od dnia doręczenia zobowiązania, potwierdzenia doręczenia pisma uczestnikowi za pośrednictwem komornika albo zwrócenia pisma i wskazania aktualnego adresu zamieszkania uczestnika lub dowodu, że przebywa on pod adresem wskazanym przez wnioskodawcę, pod rygorem zawieszenia postępowania na podstawie przepisu art. 177 § 1 pkt 1 k.p.c.

Wnioskodawca zwrócił przesyłkę kierowaną do uczestnika i wskazał, że komornik sądowy nie ustalił, czy uczestnik zamieszkuje przy ul. (...) w S.. Ustalił natomiast na podstawie informacji urzędu skarbowego, że uczestnik zamieszkuje w S. przy ul. (...). Wniósł zatem o doręczenie korespondencji na ww. adres, a w przypadku jej nieodebrania – o ustanowienie dla uczestnika kuratora procesowego w trybie art. 144 k.p.c.

Wniosek o ustanowienie kuratora dla uczestnika w trybie przepisu art. 143 k.p.c. okazał się nieuzasadniony.

Zgodnie z przepisem art. 143 k.p.c., jeżeli stronie, której miejsce nie jest znane, ma być doręczony pozew lub inne pismo procesowe wywołujące potrzebę podjęcia obrony jej praw, doręczenie może do chwili zgłoszenia się strony albo jej przedstawiciela lub pełnomocnika nastąpić tylko do rąk kuratora ustanowionego na wniosek osoby zainteresowanej przez sąd orzekający. Przepis art. 144 § 1 k.p.c. stanowi, że przewodniczący ustanowi kuratora, jeżeli wnioskodawca uprawdopodobni, że miejsce pobytu strony nie jest znane. W sprawach o roszczenia alimentacyjne, jak również w sprawach o ustalenie pochodzenia dziecka i o związane z tym roszczenia, przewodniczący przed ustanowieniem kuratora przeprowadzi stosowne dochodzenie w celu ustalenia miejsca zamieszkania lub pobytu pozwanego.

Przesłanką ustanowienia kuratora jest w świetle treści cytowanych przepisów - poza stwierdzeniem potrzeby doręczenia stronie pozwu lub innego pisma procesowego wymagającego podjęcia obrony jej praw - uprawdopodobnienie, że miejsce pobytu strony nie jest znane. Obowiązek uprawdopodobnienia, że miejsce pobytu strony nie jest znane spoczywa - w myśl art. 144 § 1 zdanie pierwsze k.p.c. - na osobie zainteresowanej ustanowieniem kuratora na podstawie art. 143 k.p.c. Spełnienie przewidzianego w art. 144 § 1 k.p.c. obowiązku wykazania uprawdopodobnienia, że miejsce pobytu strony nie jest znane, polega na dołożeniu odpowiedniej do okoliczności sprawy staranności w poszukiwaniu miejsca pobytu strony (por. postanowienie SN z dnia 15 grudnia 2010 roku, II CZ 150/10). W literaturze przedmiotu i w orzecznictwie podnosi się, że wobec praktycznie nieograniczonej możliwości wyjazdów i okresowych pobyków za granicą należy zaostrzyć kryteria oceny, czy doszło do uprawdopodobnienia, że miejsce pobytu strony nie jest znane. W miarę potrzeby, i dla zapobieżenia ewentualnym nadużyciom, należałoby przesłuchać na tę okoliczność przeciwnika strony, dla której ma być ustanowiony kurator, domowników, sąsiadów lub administratora domu itp. Poprzestanie na informacjach uzyskanych od Policji nie wystarcza do spełnienia wymagania przewidzianego w art. 144 § 1 zdanie drugie k.p.c. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 czerwca 1997 r., II CKU 71/97, Prok. i Pr.-wkl. 1997, nr 12, poz. 38). Do uprawdopodobnienia, o którym mowa w art. 144 k.p.c., nie wystarcza także stwierdzenie właściwego organu, że strona nie jest zameldowana w danej miejscowości i w związku z tym nie figuruje w rejestrze mieszkańców danej miejscowości. Konieczne jest poza tym wykazanie, że nie tylko żądający ustanowienia kuratora, lecz także inne osoby, które mogą mieć informacje o miejscu pobytu strony, a w szczególności krewni, powinowaci, i inne osoby bliskie, m.in. także zakład pracy, w którym strona była ostatnio zatrudniona, nie mają wiadomości potrzebnych do doręczenia stronie pisma procesowego lub zawiadomienia o posiedzeniu sądu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 1979 r., II CZ 44/79, OSNCP 1979, nr 11, poz. 224). Ustanowienie kuratora bez należytego uprawdopodobnienia, że miejsce pobytu strony nie jest znane, powoduje nieważność postępowania toczącego się z jego udziałem (por. orzeczenia Sądu Najwyższego: z dnia 16 sierpnia 1960 r., 3 CR 65/60, (...), nr 3, poz. 81; z dnia 28 listopada 1969 r., III CRN 418/69, OSPiKA 1971, nr 2, poz. 35). Nie można zatem uznawać za uprawdopodobnienie samego twierdzenia strony, że nie zna aktualnego miejsca zamieszkania (pobytu) strony przeciwnej. Dlatego też nie zachodzi przesłanka ustanowienia kuratora, jeśli wnioskodawca nie przedstawi środków dowodowych pozwalających na stwierdzenie nie tylko tego, iż przeciwnik procesowy nie zamieszkuje już (nie przebywa) pod adresem znanym wnioskodawcy, lecz także tego, że mimo podjętych starań, aktualne miejsce pobytu nie jest obiektywnie możliwe do ustalenia również na podstawie wiedzy innych (poza wnioskodawcą) osób, które posiadają lub mogą posiadać kontakt z osobą objętą wnioskiem (względnie nie jest w ogóle możliwe ustalenie takich osób). Dopiero tak uzasadniony wniosek daje podstawę do uznania, że miejsce pobytu strony postępowania nie jest znane, a konieczność realizacji prawa strony powodowej do przeprowadzenia postępowania sądowego i uzyskania wyroku, uzasadnia ustanowienie kuratora dla zastępowania uczestnika nieobecnego, zaś samo ustanowienie nie odbędzie się z uszczerbkiem dla praw pozwanego i nie pozbawi go możliwości obrony (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 21 listopada 2012 r., I ACa 633/12).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt rozpoznawanej sprawy, stwierdzić należy, że wnioskodawca nie zdołał uprawdopodobnić, że miejsce pobytu uczestnika nie jest znane. Wnioskodawca złożył protokół sporządzony przez komornika sądowego w dniu 29 maja 2023 r., z treści którego wynika, że próba doręczenia przesyłki na adres przy ul. (...) okazała się bezskuteczna – adresata nie zastano. Nie zastano również najbliższych sąsiadów, wobec czego niemożliwe było przeprowadzenie wywiadu środowiskowego. Komornik pozostawił zawiadomienie o dokonanych czynnościach wraz z pouczeniami w skrzynce pocztowej. Następnie w piśmie przewodnim z dnia 6 lipca 2023 r.

komornik wskazał, że na podstawie informacji z Urzędu Skarbowego ustalono adres zamieszkania dłużnika przy ul. (...).

Z treści pism komornika nie wynika, aby przyczyną niedoręczenia uczestnikowi korespondencji pod adresem przy ul. (...) był fakt, że uczestnik pod adresem tym nie mieszka. Do dokonania doręczenia nie doszło, ponieważ w czasie dokonywania czynności przez komornika adresat był nieobecny w mieszkaniu. Okoliczność ta jednakże nie może stanowić podstawy uznania, że wnioskodawca uprawdopodobnił, że miejsce pobytu uczestnika nie jest znane. Uprawdopodobnienie, że miejsce pobytu strony nie jest znane nie jest wprawdzie równoznaczne z udowodnieniem tej okoliczności (art. 243 k.p.c.), jednak z uwagi na znaczenie prawidłowości ustanowienia kuratora procesowego dla ważności postępowania, ustanowienie kuratora może nastąpić, gdy zostały wyczerpane powszechnie dostępne technicznie środki, w oparciu o które podjęte czynności poszukiwawcze nie przyniosły pozytywnych rezultatów. Wnioskodawca nie uprawdopodobnił, że wyczerpał dostępne jemu technicznie środki mające na celu ustalenie aktualnego adresu zamieszkania uczestnika i że podjęte czynności nie doprowadziły do ustalenia miejsca pobytu pozwanego.

Jak wynika z treści protokołu Komornika Sądowego P. Z. z dnia 21 września 2022 r., uczestnik nie zamieszkuje natomiast pod wskazanym przez wnioskodawcę adresem przy ul. (...). Stąd też wskazanie tego adresu nie stanowi prawidłowego wykonania zobowiązania z dnia 31 marca 2023 r.

Zgodnie z treścią 139 [1] k.p.c. jeżeli pozwany, pomimo powtórzenia zawiadomienia zgodnie z art. 139 § 1 zdanie drugie k.p.c., nie odebrał pozwu lub innego pisma procesowego wywołującego potrzebę podjęcia obrony jego praw, a w sprawie nie doręczono mu wcześniej żadnego pisma w sposób przewidziany w artykułach poprzedzających i nie ma zastosowania art. 139 § 2-3[1] k.p.c., lub inny przepis szczególny przewidujący skutek doręczenia, przewodniczący zawiadania o tym powoda, przesyłając mu przy tym odpis pisma dla pozwanego i zobowiązując do doręczenia tego pisma pozwanemu za pośrednictwem komornika (§ 1). Powód w terminie dwóch miesięcy od dnia doręczenia mu zobowiązania, o którym mowa w § 1, składa do akt potwierdzenie doręczenia pisma pozwanemu za pośrednictwem komornika albo zwraca pismo i wskazuje aktualny adres pozwanego lub dowód, że pozwany przebywa pod adresem wskazanym w pozwie. Po bezskutecznym upływie terminu stosuje się przepis art. 177 § 1 pkt 6 (§ 2).

Powód nie złożył do akt potwierdzenie doręczenia uczestnikowi odpisu wniosku za pośrednictwem komornika, nie zwrócił pisma i nie wskazał aktualnego adresu uczestnika ani dowodu, że uczestnik przebywa pod adresem wskazanym uprzednio przez wnioskodawcę. Wniosek o ustanowienie kuratora procesowej dla uczestnika okazał się nieuzasadniony. Tym samym nie można nadać sprawie dalszego biegu w rozumieniu przepisu art. 177 § 1 pkt 6 k.p.c.

Mając powyższe na uwadze, Sąd postanowieniem z dnia 3 sierpnia 2023 r. oddalił wniosek o ustanowienia kuratora dla uczestnika A. K. w trybie przepisu art. 143 k.p.c. i zawiesił postępowanie w sprawie na podstawie przepisu art. 177 § 1 pkt 6 k.p.c. w zw. z art. 139 (1) § 2 k.p.c. i w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.